

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SÜRELİDİR

7/20789
20789
20791
20792
15.13.2007
20793
20794

SAYI : B.02.0.007/00.528
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)**

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 01.03.2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-29890 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın N.Gaye ERBATUR, Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Reyhan BALANDI, Denizli Milletvekili Sayın Ümmet KANDOĞAN ve İzmir Milletvekili Sayın Canan ARITMAN'a (3 adet) ait yazılı soru önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 6 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 6 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.N.GAYE ERBATUR'UN
7/20791 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde kadın hakları konusu son derece önemlidir. 2007 yılının AB tarafından eşit fırsatlar yılı olarak ilan edildiği ve Avrupa Parlamentosu tarafından Türkiye'de kadın haklarının yetersizliklerine vurgu yapan raporun gündemde olduğu göz önüne alınırsa kadın hakları konusunda Türkiye ile AB arasında büyük bir fark olduğu görülecektir. Bu fark, Türkiye'nin AB'ne adaylığı sürecince olumsuz bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle AB'nin üzerinde önemli durduğu kadın istihdamı konusunda kayda değer çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda;

SORU 1 :

AB'ne uyum sürecinde kadın istihdamının artırılması için bir eylem programı veya dönemsel stratejiler hazırlanmış mıdır?

CEVAP 1 :

Kadın istihdamının artırılmasında önemli bir role sahip olan AB İstihdam Stratejisi'ne dahil olmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çalışmalar yürütülmektedir. Bu çerçevede "İstihdam Durum Raporu" hazırlanmış ve kadınların iş piyasasındaki konumları bu raporda incelenmiştir. Halen Ortak İstihdam Değerlendirme Belgesi üzerinde çalışılmaktadır. Sürecin devamında bir Ulusal Eylem Planı hazırlanacak ve bu Planda kadınların istihdam piyasasındaki pozisyonlarının iyileştirilmesi için gereken önlemlere yer verilecektir.

SORU 2 :

AB ile müktesebat uyumu çerçevesinde Türkiye'nin yasal sorumluluklarının yerine getirilmesi konusunda bir takım eksiklikler vardır. Özellikle iş Kanunda yer alan kadın istihdamını artırmaya ve kolaylaştırmaya önlemlerin yasalarımızda yer alması için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır? İş kanununda tam mevzuat uyumu ne zaman gerçekleştirilecektir?

CEVAP 2 :

AB Müktesebatına Uyum Ulusal Programımızda yer alan taahhütlerimizden biri "Doğum İzinleri ve Ebeveyn İzni Müessesesinin Tesisi" ile ilgilidir. Kadınların istihdama giriş ve istihdamda kalışlarını çok yakından ilgilendiren çocuk bakımı sorumluluğunun paylaşılması amacıyla Bakanlığım tarafından Kanun Tasarısı hazırlanmıştır. Tasarı ile ücretsiz doğum izinlerinin anne ve babaların kullanabileceği ebeveyn izni haline getirilmesi, evlat edinme halinde bu izin haklarından yararlanılabilmesi amaçlanmaktadır. AB Direktifleri dikkate alınarak hazırladığımız Kanun Tasarısının ilgili komisyonlarda görüşülmesi tamamlanmış olup, tasarı halen TBMM Genel Kurulunun gündeminde.

Kadın erkek eşitliği konusunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalar ise;

1. Müktesebat Uyumunu

AB Müktesebatının "Sosyal Politika ve İstihdam" başlığında yer alan "Eşit Fırsatlar" bölümü, istihdamda kadın erkek eşitliğinin sağlanması temel amacına yönelik direktifleri içermektedir. Direktif, AB müktesebatının ulusal hukuka aktarılması gereken kısmını oluşturmaktadır.

Aday ülke tarafından söz konusu uyumun ilk aşaması ulusal mevzuat ile AB müktesebatının teknik karşılaştırması olarak nitelenen "tarama süreci"nin gerçekleştirilmesidir. Ülkemiz tarama sürecini tamamlamış, bu kapsamda, mevzuatımız ile AB müktesebatının taraması yapılmış ve uyumsuzluk noktaları tespit edilmiştir.

Sosyal Politika ve İstihdam faslının müzakereleri henüz açılmamış olup, müzakerelerin başlaması ile ilgili çalışmalar İzleme Yönlendirme Komitesi ile birlikte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kurumların katılımı ile yürütülecektir. Bu aşamaya kadar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından direktiflerin Türkçeye çevrilmesi, ilgili mevzuatın taranması ve karşılaştırma tablolarının hazırlanmasının yanı sıra, uyum için gerekli altyapı çalışmaları yürütülmektedir.

2. Kadın Erkek Eşitliği Topluluk Programı Kapsamında Yapılan Çalışmalar

01.01.2004 tarihinde uygulamaya konulan Program, ekonomik, siyasal, sosyal ve sivil hayatın tüm alanlarındaki cinsiyet eşitsizlikleri ile mücadeleye katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu Programdan sorumlu birim Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığıdır. Bir ulusal koordinatör ve yardımcı personel ile birlikte yürütülen çalışmalarda 26 resmi kurum ve kuruluş ile sosyal taraflarla resmi olarak irtibata geçilmiş ve ilgili personelin irtibat bilgileri alınmıştır. Program ile ilgili komite toplantılarına iştirak edilmiş, alınan kararlar ve AB komisyonunun Cinsiyet Eşitliği resmi sitesinde duyurulan ihale teklifleri irtibat kişilerine sunulmuştur.

Program kapsamında, 26-27 Mayıs 2005 tarihlerinde "Avrupa Birliğinde Cinsiyet Eşitliği ve Ülkemize Yansımaları" konulu seminer gerçekleştirilmiştir.

3. TAİEX Çerçevesinde Yürütülen Faaliyetler

Eşitlik Kurumlarının kurulmasının yasal dayanağını oluşturan 2002/73 sayılı Direktife yönelik olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı ve TAİEX işbirliği ile 7-8 Şubat 2005 tarihleri arasında Ankara'da AB uzmanlarının ve ilgili kurumların temsilcilerinin katılımıyla "Eşitlik Kurumu" konulu bir seminer gerçekleştirilmiştir.

4. "İstihdamda Cinsiyet Eşitliğini Güçlendirme" projesi

Hollanda Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasındaki iki taraflı bir anlaşma çerçevesinde oluşturulan proje 2005 yılı Eylül ayında başlamıştır. Proje kapsamındaki faaliyetler Eylül 2005-Ekim 2006 tarihleri arasında yürütülmüştür.

5. Aile ve İş Yaşamının Uyumlaştırılması Çalışma Grubu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan "Türkiye'de Sosyal Diyalogun Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında oluşturulan çalışma grubu, kadın

istihdamının önündeki en önemli engellerden biri olan aile ve iş yaşamının uyumlulaştırılması ile çocuk ve yaşlı bakımı konularında, çeşitli tarafların bir araya geldiği bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

6. Diğer Çalışmalar

Koordinasyonu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı'nca yürütülmekte olan ve yoksulluk ve sosyal dışlamayla mücadele alanında Avrupa Komisyonu ile ortaklaşa hazırlanan bir strateji belgesi olan Ortak İçerme Belgesi (Joint Inclusion Memorandum JIM) çalışmalarını sırasında kadınların toplumsal hayattaki durumlarına ilişkin çalışmalar yürütülmüş, bu alanda mevcut durum, kurumsal yapı ve politika hedeflerine yer verilmiştir. İstihdam alanında Avrupa Komisyonu ile ortaklaşa hazırlanan Ortak Değerlendirme Belgesi (Joint Assessment Paper-JAP) ise kadın istihdamı ile ilgili mevcut durum, kurumsal yapı ve politika hedeflerini ayrıntılı olarak içermektedir. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Stratejisinin hazırlanması başta olmak üzere diğer kurumlarca yürütülen çeşitli çalışmalara katılım ve katkı sağlanmıştır.

İstihdamın artırılması, Lizbon Zirvesinde alınan kararlar gereğince üye ülkelerin istihdam ve kadın istihdamı oranlarının belirlenen hedeflere yakınlaştırılmasını içermektedir. Dolayısıyla, istihdamın artırılması, direktif ile belirlenen bir uyumlaştırma alanı olmayıp, üye ülkelerin yetki alanında kalan istihdam politikası belirleme yetkisinin Lizbon Hedefleri'ne ulaşılması için AB tarafından desteklenmesinden ibarettir. Bu çerçevede AB üye ülkelerin yaptığı değişik projelere mali kaynak aktarmaktadır.

Ülkemizde de, AB sürecinde gerek kamu gerekse sivil toplum örgütleri tarafından çok çeşitli projeler yürütülmüş ve yürütülmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili kuruluşu olan İŞKUR bünyesinde aktif istihdam politikaları, iş ve aile yaşamının uyumlulaştırılması, kadın istihdamının önündeki engellerin kaldırılması ve kadınların ekonomik ve sosyal hayata katılımının iyileştirilmesi yönünde politika oluşturulması ve proje yürütülmesi kapsamında çok çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

Örneğin, İŞKUR tarafından yürütülen AB destekli Aktif İşgücü Programları Projesi kapsamında 17.898'i kadın, 379'u özürlü kadın olmak üzere toplam 43.000 kişi aktif istihdam tedbirlerinden yararlanmıştır. Bu tedbirlerden yaralanan kadınların 3200'ü bir işe yerleşmiştir. Ayrıca 576 kadın kendi işini kurmuştur. Bir diğer projede ise İŞKUR ve SHÇEK Avrupa Eğitim Vakfı ile birlikte yetiştirme yurtlarında kalan lise çağındaki 70 civarındaki kız çocuklarımıza eğitimler vererek onların çalışma hayatına hazırlanmasında yardımcı olmuşlardır.

SORU 3 :

Kadın haklarının tam olarak sağlanabilmesi için temel bir kurumsal düzenleme olan "Kadın-erkek eşitliği komisyonu" ne zaman kurulacaktır?

CEVAP 3 :

Bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.

SORU 4 :

AB'nin 2010 yılına kadar benimsemiş olduğu toplumsal cinsiyet eşitliği yol haritasına Türkiye'nin uyum sağlayabilmesi için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

CEVAP 4:

Yol haritasında belirtilen altı hedeften biri olan kadın ve erkek için eşit ekonomik bağımsızlığa ulaşmakta önemli bir araç olarak kadın girişimciliğinin desteklenmesi hususunda ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletmelere ve girişimcilere destek ve katkı sunan KOSGEB'in kadın girişimcileri de desteklemesi amacıyla, KOSGEB'e bağlı olarak çalışmalarını sürdüren "Girişimciliği Geliştirme Merkezi" tarafından toplam 6 ilde kadınlara verilen girişimcilik eğitimi kapsamında danışmanlık ve pazarlama gibi bütüncül destek de verilmektedir.

Kadın girişimciliğinin desteklenmesi amacıyla Halk Bankası A.Ş Genel Müdürlüğü tarafından "Genç Girişimci Kredisi" başlığı altında ilk kez mal ve hizmet üretimi, serbest meslek ya da ticari faaliyete yönelik iş yeri açmak isteyen, elinde yapacağı işle ilgili geçerli bir belgeye veya işle ilgili bilgi ve deneyime sahip 35 yaşını aşmamış erkek ve kadın girişimcilere yönelik olarak uygulanan programın kadın girişimciler için ayrı bir başlık altında ele alınması, yeni bir kurumsal düzenlemeyle "kadın girişimciliği departmanı" oluşturulması için Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yazılı talepte bulunulmuştur. Halk Bankasının cevap yazısında bu konu hakkında gerekli çalışmaların yapılacağı bildirilmiştir.

Bunların yanında, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve AB Komisyonu işbirliği ile "Aktif İşgücü Programları Projesi" yürütülmektedir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün de Yürütme Komitesinde yer aldığı Projenin hedef gruplarından birisi de kadınlardır. Bu çerçevede kadın projeleri desteklenmekte olup, böylece kadın istihdamının geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca düşük düzeyde olan kadınların işgücüne katılımını artırmak amacıyla; Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) ve kadın sivil toplum kuruluşları tarafından da çeşitli çalışmalar ve projeler yürütülmektedir.

Söz konusu yol haritasında yer alan toplumsal cinsiyet eşitliğinin dış politikalar ve kalkınma politikalarında desteklenmesi amacına yönelik olarak 9. Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları çerçevesinde İşgücü Piyasası Özel İhtisas Komisyonu kapsamında kadın istihdamı konusuna özel önem verilmiş, gerek vizyonda toplumsal cinsiyet eşitliğine, gerekse alınacak tedbirler arasında kadın istihdamının artırılması amacıyla tedbirlerin yer almasına vurgu yapılmıştır.

Kadınların toplumsal yaşamın her alanında ilerlemesinin sağlanması çerçevesinde yerel yönetimlerin kadına yönelik olarak verebilecekleri hizmet ve yürütebilecekleri projelere ilişkin bir hizmet modeli oluşturulmuş, bu model kapsamında hizmetlerin belirli bir standart ve içerikte sunulmasını sağlamak amacıyla hazırlanan proje örnekleri Temmuz 2005 tarihi itibarıyla 81 il Valiliği ve 1400 Belediyeye gönderilmiştir. Valilikler veya Belediyelerin bünyesinde kurulacak Kadın Danışma ve Hizmet merkezlerinde, ücretsiz hukuki danışmanlık hizmeti verilmesi, mesleki bilgi ve beceri kazandırılarak kadınların ekonomik alanda güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 20 Eylül 2006 tarihinde Amasya Valiliğince Kadın-Aile Danışma ve Hizmet Merkezi kurulmuştur.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı